

ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ

ISO 9001

www.ukzuz.cz

Určení a sledování kritických bodů v procesu výroby sadby bramboru

On-line školení pro dodavatele sadby bramboru

22. 4. 2021

Petr Kroutil

Podle čl. 90 odst. 1 nařízení (EU) 2016/2031 je oprávněný provozovatel (dodavatel sadby bramboru) před vydáním rostlinolékařského pasu (návěsky) povinen určit a sledovat body svého produkčního procesu a body týkající se přemísťování rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů, které jsou kritické

- z hlediska možnosti výskytu a šíření regulovaných škodlivých organismů (RŠO)
a
- z hlediska souladu s opatřeními stanovenými proti jejich šíření.

Povinnosti dodavatele (oprávněného provozovatele)

- Stanovit a sledovat kritické body.
- Odpovídá za vedení záznamů o jejich sledování.
- Pokud pro dodavatele množí sadbu bramboru jiný, registrovaný provozovatel (množitel), dodavatel písemně určí u tohoto množitele/množitelů kritické body a zajistí jejich sledování a vedení záznamů o této činnosti.

V případě že množitel množí rozmnožovací materiál pro více dodavatelů, může (je-li to možné) za jednotlivé dodavatele s jejich souhlasem stanovit stejné kritické body dle svých znalostí daného množitelského podniku. Musí však být zřejmé, za jaké dodavatele jsou kritické body stanoveny, aby byla splněna povinnost dodavatelů stanovit tyto body.

- Záznamy o sledování kritických bodů (v papírové anebo elektronické podobě) musí být u množitele/množitelů dostupné po dobu minimálně tří let kvůli ověření, příp. kontrole ze strany ÚKZÚZ.

Povinnosti dodavatele (oprávněného provozovatele)

- Četnost sledování kritických bodů ani způsob zápisu (forma a obsah vedení záznamu) nejsou legislativou stanoveny.
- Sledování by ale mělo proběhnout minimálně jednou ročně, nejlépe však vždy, když dojde k procesu, při kterém může dojít k zavlečení nebo šíření RŠO.
- Záznam o sledování kritických bodů by měl obsahovat tyto doporučené informace:
 - které kritické body byly sledovány;
 - datum, kdy bylo sledování provedeno;
 - jméno osoby, která sledování provedla;
 - výsledek sledování.

Vzor pro stanovení kritických bodů

- Není z právního hlediska závazný (je doporučením ÚKZÚZ).
- Má sloužit jako podklad pro stanovení kritických bodů (jsou to de facto **procesy**, které se mohou lišit podle konkrétního množitele, proto v něm nemusí být jejich úplný výčet).
- Kritické body jsou v tomto vzoru rozděleny na dvě skupiny:

1) Kritické body, které sleduje ÚKZÚZ v rámci uznávacího řízení na porost/sadbu (regulováno legislativou)

- Sadba z vlastní produkce, sadba nakoupená původem z ČR nebo EU
- Předepsané doklady se všemi náležitostmi včetně rostlinolékařských pasů
- Zdravotní stav rozmnožovacího materiálu k výsadbě
- Pozemky určené k pěstování prosté RŠO (např. hád'átek bramborového a nažloutlého)

Vzor pro stanovení kritických bodů

- Vhodnost místa/stanoviště produkce dle příslušné legislativy (např. UPO u základního rozmnožovacího materiálu a rozmnožovacího materiálu předstupňů)
- Z míst/stanovišť produkce prostých RŠO (např. zde nejsou nařízena MRO, absence RŠO byla potvrzena úředním průzkumem a testováním např. vzorků půdy apod.)
- Dodržení minimálního časového odstupu od předchozího pěstování bramboru a prostorové izolace na pěstebních plochách (možnost napadení příslušnými ŠO z okolních porostů bramboru)
- Výskyt RNŠO nepřesáhl stanovené prahové hodnoty (povolená % výskytu) pro jednotlivé kategorie/generace sadby
- Porost, ze kterého sadba pochází, byl vizuálně ve vhodných termínech prohlédnut (přehlídky porostu během vegetace a přehlídky po jejím ukončení) a sledován prostým RŠO

Vzor pro stanovení kritických bodů

- Hlízy a příp. i části rostlin byly úředně laboratorně testovány ÚKZÚZ (příp. v ÚKZÚZ schválené laboratoři, kdy příslušné vzorky byly odebrány pod dohledem ÚKZÚZ) na přítomnost RŠO a shledány prostými RŠO
- ÚKZÚZ vydal Uznávací list nebo Rozhodnutí o neuznání na danou sadbu/porost

Do záznamu o sledování těchto kritických bodů uvede dodavatel, resp. množitel odkaz na příslušné záznamy z přehlídek množitelských porostů, příp. na záznamy výsledku mechanického rozboru sadby.

Vzor pro stanovení kritických bodů

2) Kritické body, které nejsou součástí uznávání porostu/sadby a za jejichž sledování zodpovídá dodavatel (neregulováno legislativou)

Plán, způsob pěstování

- Možnost napadení (infikování) rozmnožovacího materiálu při pěstebních postupech (např. ošetřování na základě monitoringu výskytu ŠO, včasné ošetření proti vektorům, správně načasovaná desikace porostu, včasné selekce = negativní výběry, případná závlaha s ohledem na bakterii *Ralstonia solanacearum*)
- Dodržování správných agrotechnických zásad (příprava sadby, včasnost výsadby, správná výživa)
- Rozdělení hospodářského území podniku do více míst produkce brambor jako preventivní opatření proti výskytu karanténních bakterióz

Vzor pro stanovení kritických bodů

Přemístování a manipulace s hlízami a rostlinným odpadem

- Zachování odrůdové čistoty
- Rozlišení jednotlivých partií
- Zamezit riziku napadení, infekci RŠO během manipulace
- Nakládání s rostlinným odpadem (s vyřazenými a nemocnými rostlinami či hlízami je nutné nakládat tak, aby nedošlo ke kontaminaci zdravých rostlin či hlíz z tohoto odpadu)

Vzor pro stanovení kritických bodů

Hygiena, očista strojů a mechanizace

- Mechanická očista a dezinfekce strojů, nářadí, pracovní obuvi po pěstebních zásazích (v případě potřeby)
- Dodržování hygienických pravidel při pěstebních postupech (např. při rozdělení hospodářského území podniku do více míst produkce brambor jako preventivní opatření proti výskytu karanténních bakterióz)
- Místo skladování, závěrečná posezónní očista a dezinfekce obalového materiálu opakovaně používaného pro přepravu rozmnožovacího materiálu (bedny, palety)
- Závěrečná posezónní očista a dezinfekce prázdných skladovacích prostor, příjmové a třídící linky

Vzor pro stanovení kritických bodů

Expedice rozmnožovacího materiálu

- Hlízy nevykazují žádné příznaky napadení RŠO a splňují další obecně platnými předpisy stanovené kvalitativní požadavky na rozmnožovací materiál

Balení, skladování, přeprava

- Oddělené skladování jednotlivých partií
- Zamezení napadení, infekce hlíz RŠO
- Zamezení přenosu a šíření RŠO
- Vyhovující skladovací prostory pro skladování hlíz (umožňující zachovat požadované kvalitativní a fyto-sanitární parametry – např. správná teplota, vlhkost)
- Šetrné zacházení s hlízami při třídění partií apod.
- Balení pouze do nových, nepoužitých obalů
- Čistota nákladového prostoru dopravního prostředku

Ověřování ze strany ÚKZÚZ

- Inspektor ÚKZÚZ bude při jedné přehlídce porostu a dále při uznávání sadby v bramborárně (příp. v rámci kontroly osoby pověřené prováděním mechanického rozboru hlíz) ověřovat plnění povinností dodavatele rozmnožovacího materiálu bramboru mít stanoveny kritické body, sledovat je a vést si o tom záznamy po dobu minimálně tří let.
- Pokud budou kritické body prokazatelně stanoveny a záznamy o jejich sledování budou prokazatelně vedeny, lze konstatovat, že výše uvedené povinnosti dodavatel plní.
- Pokud by bylo zjištěno, že kritické body nejsou stanoveny, anebo nejsou vedeny záznamy o jejich sledování, jednalo by se o neplnění povinností dodavatele.
- Namátkově bude inspektor ÚKZÚZ ověřovat konkrétně stanovené kritické body u daného množitele přímo v terénu.

Děkuji za pozornost

Petr Kroutil

Oddělení řízení fytosanitárních rizik

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Filipov 19, 286 01 Čáslav

petr.kroutil@ukzuz.cz

